

РОЗМОВИ РУЗВЕЛТА І ЧОРЧИЛА ДЕРЖАНІ В ТАЙНІ

ВАШИНГТОН. — Уряд оточив конференцію між американським президентом і британським президентом строгою тайною. Покищо про ці безупинні конференції не видаю ніякої вістки, і, звичайно, ніяка газета не вагається спекулювати про рішення конференцій.

На нарадах між двома державними зверхниками бувають часто чільні генерали й адмірали Злучених Держав і Британської Імперії. Газети догадуються, що останні сумні вісти з фронту, передовсім упадок Тобрука й важливе положення під Савастополем, мають поважний вплив на плани, які вийдуть з нарад.

Клэксон, спеціальний вашингтонський кореспондент „Нью Йорк Таймсу“, подає, що між британськими й американськими представниками заходить деяка різниця в справі встановлення часу щодо відкриття другого фронту. Мовляв, британський прем'єр побоюється, що передчасне відкриття цього фронту може наробити Об'єднаним Державам багато шкоди.

МОРСЬКІ МІНИ НОВОЮ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ ПЛАВБИ ПО АТЛАНТИКУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент флоту подав до загального відома, що кораблям, плаваючим по Атлантику, грозить попри безпеку обстрілу й торпедування ворожими підводними човнами ще нова небезпека, а саме небезпека від морських мін, викинутих підводними човнами.

На доказ свого твердження департамент флоту подав факт, що недавно тому при березі Верджинії затонув від такої міни один корабель, а другий був ушкоджений.

НЕДОСТАЧА ГАЗОЛІНИ НА СХОДІ

НЬО ЙОРК. — Через брак газоліни по газолінових станціях у цій околиці мешканці метрополітальної округи були поважно обмежені в своїх недільних виїздах. Не дивлячись на спеку, ньюйорчани оставали переважно дома.

Коли це не викликало поважних нарікань з боку населення, по стейті Нью Джерзі пішли нарікання на те, що через брак газоліни багато робітників не дістається до фабрик праці. Через це терплять часто й фабрики, що виконують оборонні замовлення. Поважні нестачі в цьому згляді має повіт Морріс.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМІН У БУДОВІ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — На переслуханнях перед сенатовим комітетом для морських справ виринув план перебудови всіх більших воєнних кораблів так, щоби кожний з них міг возити на собі літаки.

Американська флотія має видати на поправу флотії 8 біліонів доларів. Одною можливістю обмеження цієї поправки може бути нестача сталі. На поправу має великий вплив досвід з боїв з японськими кораблями.

КАМПАНІЯ ЗА ЗБИРАННЯ УЖИВАНОЇ ГУМИ.

НЬО ЙОРК. — Ньюйорський стейт зібрав за перший тиждень кампанії збирання старої гуми 1,100 тон. Місто Нью Йорк само дало 391 тон. Уряд закликає мешканців ще раз обшукати свої будинки й повітря за відпадками гуми.

ЛІКАРІ ВЖЕ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ГАЗОВИХ НАПАДІВ.

НЬО ЙОРК. — Медична дивізія Уряду Цивільної Оборони виробила план вишколити всіх 26,000 лікарів ньюйорського стейту в лікуванні осіб, що терплять від отруйних газів. Вишкіл почнеться за кілька тижнів. Подібний вишкіл будуть давати теж лікарям на побережжю Мексиканського залив. Для вишколу всіх лікарів у цій справі треба буде шість місяців.

НЕДОСТАЧА РОБІТНИКІВ НА ФАРМАХ.

РІВЕРГЕД (Лонг Айленд). — Різними урядовими повітв Сафокс ствердив таку поважну нестачу робітників на фермах, що через неї пропадає багато збору вчасного гороху й суніць. Вони побоюються, що в цей спосіб від цієї нестачі потерплять теж збори й інших рілнних плодів та що через це понесуть поважні шкоди фермери й приласи поживи.

СТУДЕНТИ НА ВОЄННІ РОБОТИ.

ФРІНПОРТ (Лонг Айленд). — Кількасот студентів „вищих шкіл“, покінчивши курси вишколу для оборони, одержать різні роботи по воєнних фабриках на Лонг Айленді. Ньюйорський стейтовий план вишколу таких робітників дозволяє ученикам викінчувати академічні курси й рівночасно пригтовлятися до безпосереднього обняття роботи в якомусь життєвому промислі по одержанні дипломів.

Японці Бомбардують Остров Банкувер у Канаді

ОТАВА. — Міністер оборони подав до публічного відома, що в неділю, в год. 1. мин. 35 рано японський підводний човен бомбардував „Естевен Пойнт“ на острові Банкувер в канадській провінції Британська Колумбія. Ворог видимо хотів розбити урядову телеграфічну й радіову станцію, але не зробив їй ніякої шкоди.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ КОРОЛЬ ТЕЖ В АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН. — У неділю приїхав до Америки літаком король Югославії Петро. З ним приїхав югославський міністер заграничних справ Нічич. Вони мають обговорити з президентом Рузвелтом і іншими американськими урядовиками про те, як помогти югославському населенню далі удержувати боротьбу проти німецьких наїзників краю.

ГОЛ ХВАЛИТЬ РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА

ВАШИНГТОН. — З нагоди річниці німецького наїзду на советську Росію вислав Кордел Гол, секретар стейту, телеграфічне поздоровлення Вячеславу Молотову, комісареві заграничних справ у Москві, в котрім заповідає, що перед упливом ще одного року ворог переконається, як сильно він недоцінив рішучість й здібність миролюбних народів до ефектної акції.

БРАЗИЛІЯ БУДЕ РОЗБУДОВУВАТИ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ

ВАШИНГТОН. — Бразильський урядові фабрики літаків дістали від американського уряду контракт на виробі воєнних літаків за американськими планами.

ТОРНАДО В ІНДІЯНІ

КОКОМО (Індіана). — Страшне торнадо навістило цю околицю в суботу вночі. Сотки людей остались без даху над головою. Досі наведено 4 трупи. Кілька осіб находиться у шпиталі в критичному стані.

Бритійці Знов Бомбардують Масово Німеччину

ЛОНДОН. — Британські літаки знов масово налітали на німецькі міста і їх бомбардували. Впродовж двох ночей запорядком дві хвилі британських літаків налітали на німецьке місто Емден і завдали йому великі шкоди. Емден має великі воєнні фабрики. При бомбардуванні британці втратили сім літаків. Крім Емдену британці тої самої ночі бомбардували цивільно-німецькі прибережні міста.

НІМЦІ ПРОБІВАЮТЬ ОБОРОННІ ПОЗИЦІЇ БІЛЯ СЕВАСТОПОЛЯ

МОСКВА. — Советські звідомлення ствердили, що німці, які вже пару тижнів безперестанку штурмують оборонні позиції Севастополя, цей раз зробили в однім місці в оборонних позиціях пролом і вбилися у них клином своїх військ. Позиція досить поважна, говорять советські звідомлення, але не безвихідна. Всі інші місця в позиціях Севастополя вповні видержують. А ті успіхи, які досягнули німці в останніх днях, коштують їх великі втрати.

ЯПОНЦІ В КИТАЮ ХВИЛЕВО ЗДЕРЖАНІ

ЧУНКІНГ. — Японська загальна офензива в Китаю хвилево здержана. Не звертаючи уваги на величезні сили, скупчені в провінції Кіангсі, японці не могли в останніх днях зробити там якого небудь поступу. Китайські урядові кола говорять, що японська сила витрачається в безмірних просторах Китаю і посунення японців вперед ще не означає, що вони здобули дану територію. Бо на задах японських військ ділають тисячі китайських партизанів.

ЛЯВАЛЬ ЗБИРАЄТЬСЯ ГОВОРИТИ НА РАДІО

ВІШІ. — Французький прем'єр Ляваль, з нагоди другої річниці підписання перемир'я з Німеччиною, задумує виголосити через радіо важку промову. Вже заздалегідь французькі газети, контрольовані німцями і урядом в Віші, заповідають вагу цієї промови. Правдоподібно він буде виправдувати, чому заключено перемир'я, бо в останніх часах широкій французький загаль чимраз виразніше починає бачити, що це була трагічна помилка французьких державних мужів.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ В НЬО ЙОРКУ. — Юрій II, король Греції, тішиться в Америці великою симпатією, бо відомий з своїх демократичних поглядів. Бачимо його, як прибуває до Нью Йорку, щоб і тут допомогти акції допомоги голодуючій Греції. Біля нього сидить Ля Гвардія, мейор Нью Йорку. Обидва займають задні місця в автомобілі, а на переді є американські офіцери.

БРИТІЙЦІ ПОНЕСЛИ В ЛІБІЇ ПОРАЗКУ — ТОБРУК ВПАВ

ЛОНДОН. — Британські звідомлення ствердили, що їхні війська зазнали в Лівії прикру поразку, яка може зле відбитись на цій лівійській кампанії. Німецькі війська здобули Тобрук і взяли в ньому чимало полонених, як теж чимало матеріалу. Німецькі звідомлення говорять, що німці взяли там 25,000 полонених, а деякі британські кола сами подвоюють те число і кажуть, що британці втратили там коло 50,000 в полонених.

Крім того британці не встигли знищити великих магазинів, які там були, як теж не мали часу знищити пристані і летунських майданів. Бо армія маршала Ромеля натиснула на Тобрук з такою силою, що британці були цілковито заскочені. Їхні позиції, крім того, не були ще як слід укріплені і пригтовані до оборони, як це було першого разу. Все це разом до купи звязавши, говорять британські кола, дозволить маршалови Ромелеви розпочати дальшу офензиву проти Єгипту. Але на єгипетсько-лівійській границі знаходяться сильні укріплення британців і після всякої правдоподібності німецько-італійські війська зустрінуть там завзятий опір. Британські кола застанаються над причиною, чому початкові успіхи британського команданта на тим відтинку, ген. Річого, не довели до остаточної перемоги над німцями, а навпаки, довели до такої поразки британців? Вони заключають, що причин є багато, але в ніякому разі причиною в цьому не є більша здібність німецького проводу. Ця поразка в Лівії, говорять далі британські кола, погсувала плани Об'єднаних Держав відносно створення другого фронту в Європі. Тепер другим фронтом мусить стати Африка, кажуть вони.

СТАФОРД КРИПС ПРО ДРУГИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — Провідник британського парламенту, сер Стафорд Крипс, заявив в парламенті, що Об'єднані Держави створять другий фронт в Європі і помаширують до Берліна. Але коли це станеться — тепер не можна передсказувати. Можливо, що заки прийде до цього, ще забере чимало часу. Бо цей другий фронт не сміє відкритись без певних виглядів на вдачу. Поразка малаб катастрофальні наслідки для Об'єднаних Народів.

БІВЕРБРУК ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — Лорд Бівербрук знов в прилюдній промові заявив, що Британія повинна негайно відкрити в західній Європі другий фронт. Британія до цього вже нині готова, говорив він. Вона має добре вишколену армію. А також нинішня хвиля дуже вимагає другого фронту на заході, щоб вдержати східний фронт у боротьбі, казав він.

КЕНТЕРБЕРСЬКИЙ АРХІЕПІСКОП ПРО ЕКОНОМІЧНІ СПОКУСИ.

ЛОНДОН. — Кентерберійський архієпископ виголосив через радіо промову, в якій говорив, що по війні чотири потуги, Британія, Америка, Совети і Китай, розпоряджатимуть величезними політичними і економічними впливами. Маючи ті впливи їх буде кожночасно манити спокуса, щоб ті впливи використовувати для своїх матеріальних користей, зі шкодою для інших народів. Вже тепер вони мусять поборювати в собі ту спосусу, говорив архієпископ і вже тепер мусять підготувати основи для справедливого замирення.

БРИТАНСЬКІ КАТОЛИКИ ПРО БУДУЧИЙ СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ.

ЛОНДОН. — Католицькі єпископи Англії видали пастирський лист, в якому описують будучий суспільний устрій, як його розуміють англійські католики. Той устрій мусить опиратись на суспільний справедливості. Кожний громадянин мусить мати конечну найменшу стопу заробітку, щоб мати пристойний рівень життя. Коли якась економічне підприємство не може дати найнижчої конечної заплати, уряд, або якась аскураційна компанія, мусить доложити ті гроші. Ту найнижчу платню повинен заробити сам чоловік, як голова родини, без помочи жінки. Не можна допускати, щоб в одних руках накопичувалось занадто багато майна. Треба заборонювати видавництва неморальних книжок. Треба дозволити родичам, щоб їхні діти діставали таку релігійну науку в школах, якої вони собі бажають. Треба спинити засоби, що прямують до контролю уродин.

МОЛОТОВ ПРО НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ.

МОСКВА. — Советський віце-прем'єр Молотов, виголосив через радіо з нагоди першої річниці советсько-німецької війни промову, в якій говорив, що німці не досягнули в Советах того, що собі поставили в плані. Їхні плани цілковито помикитені, а беручи під увагу теперішнє вичерпання німецької армії, не ма цілком надії для німців, щоб вони колинебудь ті свої плани досягнули.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 20, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Щоб Не Було Терпіння...

„Як певним є що ніч наступає по дні, так теж є певним, що терпіння народів спричиняють війни“, заявив у своїй балтійській промові Сомнер Велес, підсекретар стейту. А як тільки рознеслась вістка, що до Вашингтону знову прибув на наради британський прем'єр Вінстон Черчилль, а преса зачала порушувати здогадливі теми розговорів прем'єра з президентом Рузвельтом, то зараз підкреслила, що їх треба шукати теж в осях тій промові Велеса, виголошеної на передодні приїзду Черчилля. Ось і тому хочемо звернути більшу увагу на те, що сказав Велес про повоєнні відносини між народами, бо теж і те є одною з тих головних точок, які тепер обговорюються у Вашингтоні.

Велес виходить з того слушного заложення, що 28 об'єднаних держав, що борються за збереження людської свободи, не зможе поконати ніяка сила. Але зазначає, що так як об'єднаними силами виграємо війну, так і треба об'єднаними силами виграти мир. Людська пам'ять дуже коротка, казав Велес. І тому ми можемо по теперішній виграї дуже скоро забути за те, що сталося по виграї в 1918. році. А так є, що ми не можемо розбігатись. Мир потребує ще більшої кооперації ніж війна, бо без кооперації знову буде економічний хаос, безробіття і нужда. І знову будуть терпіти мільйони людей, а ті терпіння бувають не менші від воєнної нужди. А що головне: з таких терпінь зростає війна.

Велес натякнув дуже виразно й на те, що вже піднесено з хвилею приїзду Черчилля до Америки. А саме те, що Об'єднаним Державам уже тепер треба покликати до життя таку міжнародну організацію, яка підготувала б плани економічної повоєнної відбудови та допомогла би знищенню воєнної країни. Ось та справа буде мабуть вирішена так як вже тепер у Вашингтоні, на нарадах між президентом Рузвельтом і Черчиллем.

Велес ще підкреслив, що до тих усіх повоєнних справ будуть застосовуватись принципи, що ввійшли в основу Атлантийського Чарту. Дух тих принципів можна, як нам здається, відчувати найкраще з того, чим закінчив Велес свою промову. А закінчив він її такими словами президента Рузвельта: „Чоловік, що створений на подобу Божу, щоб бути свободним, не буде вічно терпіти меч гнобителів“. Ось той меч, казав президент, Об'єднані Держави тепер видирають з рук гнобителів.

Думаємо, що ось такі заяви високих урядових осіб є дійсним бальзамом на наболілі душі всіх поневолених. Ось ті слова відносяться також і до терпіння українського народу, що певно витає їх з глибини серця і з глибокою вірою, що вони здійсняться. Тим більше, що ті, що це говорять, самі не думають витягати з війни ніяких для себе користей, а тільки хочуть усунути терпіння інших та забезпечити свободу в світі.

**НЕ БУЛО І НЕ Є НАМ ПО ДОРОЗІ
— 3. КОМУНІСТАМИ**

Нахабство американських і незнання, яким способом комуністів української породи доходить до того, що треба усього нашому зорганізованому громадянству звернути на нього особливу увагу і його більше не легковажити. Іде про те, що комуністи намагаються докочити разом з українськими людьми, як теж виступати публічно разом з українськими народними організаціями. Думають, що тепер є для них добра до цього нагода. Мовляв, сам американський уряд накликає до такої співпраці і сам він іде разом з Советами, то як нам в Америці не йти разом з більшовиками.

В першу чергу зазначимо, що якщо підносимо це, то в тому розумінні, що тут іде нам про наші внутрішні, чисто американські справи. Отже на тому полі між нами і комуністами була завжди радикальна різниця. Ми завжди були і є далі, за Америку і за американський демократичний лад, який вважаємо найкращим з усіх ладів на світі. Більшовики були і є іншого переконання. У них американський лад є поганим, а комуністичний добрий. У них в Америці є „капіталістичне пекло“, а в Советів „комуністичний рай“. У нас нарід править Америкою, а в більшовиків нарід править тільки в Советів, а Америка є по їхній науці в руках капіталістів, а не народу. Ми завжди старались охороняти і обороняти американський демократичний лад, а вони його паплюжили і руйнували. Свою науку, як знаємо, ширили більшовики десятиками літ з питомим і нахабством, розбиваючи не тільки проти-комуністичні віча, маніфестації чи демонстрації, але й українські народні установи. А часом то й декому голови... А таке часто бувало, головню по першій війні, в часі найбільшої більшовицької дурілки. Тепер часи дещо інші. Природно, що й більшовицька тактика стала іншою. Та вони самі іншими не стали.

Можна мати різні погляди на діяльність різних українських груп в Америці. Можна добувати різні їхні промахи і їх п'янувати. Але назагал годі казати, щоб усі ті різні групи, народні організації, чи газети бажали свідомо шкодити Америці. Дехто з них міг допускатися невеликих промахів, але це було з недовладу, нерозуміння американського способу життя і думання, а навіть

ка, не приїде він, не возьме з собою, не назове „своєю“ Галю, „своєю чорною Галочкою“... І вона перебула, усе перебула, цілий рік — рік за вічність, годину за цілі роки, хвилину за годину... Усе думала, думала... Плакала, аж поки сліз не стало... І, Боже! Поминала його у церкві, як мертвого... Шкода сьогодні, отут же, у соборі, служила після обідньої панакхиди, і частку за його душеньку виймала і дякуючи молив о спасенні душі раба Божія, на брані вбитого боярина Георгія — все йогож любого її Юрася...

І от, він вбитий, він живий... Так ні, це мабуть не він, це його проява, його мара... Бо якже він забув свою Галю, свою чорненьку Галочку — не зглянувся на неї, а пішов у церкву, став архимандритом! Це не він, не він!...

А от царські двері знов розчиняються. Панночка — цеж була Галя — швиденько витирає заплакані очі і дивиться, дивиться, трохи очі в неї вискочуть... Знов показується теж видіння, таж мара — біде-біде, засмучене лице

І вона перебула такі страшні часи — не стратила себе... Вже більш не ждала його, не виглядала, як не виглядають з доминини... Не буде вже його, не буде ніколи — не прийде... Не вернеться вже та ніч...

І більшовизм добрий. Ось ту роботу вони пробують робити в дуже хитрий спосіб, бо пробують прикривати її американським патріотизмом, обороною краю, продажою Воєнних Бондів, допомогою Росії й т. п. Та обдурювати вони можуть будь кого, але не тих українських людей, що надто добре визнаються, яка на них шука. Наші люди були добрими американцями, а нині є ще гіршими. І то з власного переконання, коли бачуть, що земля, що їх прийняла, знайшлася в небезпеці. Вони ідуть і будуть йти разом з усіми тими американцями, що так як вони добували в Америці добро, що любили той порядок, який тут є, та що хочуть, щоб можна було й надалі жити в Америці по американському, а не по більшовицькому.

Наші люди брали завжди участь у різних американських святах чи маніфестаціях. І будуть далі брати в такій самій спосіб, як це робили безперешкод за весь час свого існування в Америці. І на тих маніфестаціях виступатимуть з американським прапором напереді як господарем краю, а з українським жовто-блакитним побіч нього, як символом вікової боротьби українського народу, на всіх землях і під окупантами, з насильством і гнобленням, а за людськість і свободу.

А щодо українського прапору, то є так:

Віками повивали над українськими землями і над українськими головами різні чужі прапори: царські, цісарські чи королівські. Були австрійські, мадярські, російські в давньому, інші в недавньому минулому, а нацистські в теперішньому. Всі вони були і є чужі, накинени українському народові силою. Тільки один є для українського народу його рідний прапор, що виявляє його світле минуле і його трагедію. Це той, з яким українські іммігранти прибували до Америки. Це жовто-блакитний прапор.

У кожного народу бувають такі, що гинуть в обороні прапора, а є і такі, що його продають за миску сочевиці, чи кидають ним у болото. І в українському народі є такі. Та ми в Америці не даємо проплатити тому прапорові, що в його обороні гинули мільйони українських людей, коли думали під прапором, що теперішні події дають їм добру нагоду влізти в українські народні організації, а ще більше в душі наших людей, щоб таким чином внести баламуту. Мовляв, тепер уже все одно, всі однаково добрі.

Те, що визнає американський уряд, обов'язує і нас. Це є самозрозуміле. Якбуй державу не визнає, з якою не ввійшов би у союз, ми це визнаємо. Під сьвом діамантів і сафірів мітри. Ні, це він — він, любий, коханий Юрченко... За ним дякую, той самий, що ще вранці отут же возносив молитву за вбитого на брані боярина Георгія. Вони зупиняються перед царськими вратами. Дякую підіймаючи руку з оралем, возгласає так якось протяжно, святоповажно: „Благослови, владико святий входи!“

Він, її Юрася, Юрченко — владика, та владикаж — владика усієї України: і сьогоднішньої і тогочасної...

А на слова дякона — милій голос — його голосочок возгласає: „Господи! Благослови входи твої!“

Боже правий! Та сеж він! Цей його голосочок у купі з гтьоханням соловейка пронизував частям її душі... Його ясні очі дивились тоді в її очі... Отсіж устенька цілували її і вона їх цілувала...

Але він не дивиться на неї, не бачить її за кадиальним димом, не пізнає — і обидва з дяконом зникають в одтарі... Не гетьманувати йому, не

Європейські Мурини

В Європі є ще багато людей з муринською етикою, які говорять, що „добре, коли я вкраду другому жінку, але зле, коли мені хтось вкраде мою жінку“. Ті європейські мурини кричать багато про справедливість, яка по війні їм має припасти. Але водночас вони сплітають петлю для інших народів, яких задумують підбивати і по старому винагороджувати. До таких європейських „муринів“ належать теж і польські шовіністи. Польська преса за границею, і то та, котра називає себе „американською“, робить те, й нині багато галасує про те, що Польщі належить її старі границі. Як це можливо, щоби Польща, котра станула перша до боротьби з німцями, що перша була роздавлена тими німцями і перша понесла такі тяжкі втрати, а тепер, в разі перемоги Об'єднаних Держав, малаб не дістати назад своїх старих границь? Це булаб крайня невідчужність і несправедливість, говорять ті польські газети і державні мужи.

Колиб польські газети і політичні кола домагались звороту старих польських границь просто в ім'я інтересу Польщі, то це ще можнаб розуміти. Якщоб вони пояснювали ці свої вимоги вирахованим інтересом, ми не обурювались би за те на поляків, а після всякої правдоподібності пробувалиб доказувати слушність, чи неслушність їхніх аргументів. Колиж поляки домагаються звороту старих границь в ім'я справедливості, в ім'я високих засад, тоді вже можна кожному робити на маргінесі тих домагань свої завваги. Справедливість, це щось таке, що дотичить кожного, навіть того, котрий безпосередньо не замішаний в дану справу. Ми знаходимося у такому винятковому положенні, що посередньо замішані в цю справу. Бо багато знає вийшло з тих країв, про які Польща торгується і залишило там багато своїх кривників та друзів. З ними нас вяже кров, вижуть нас з ними і певні культурні традиції.

З тих то мотивів ми особливо зацікавлені „справедливістю“, якої нині домагається Польща у зв'язку з тими краями.

Двадцять три роки тому польська армія, вивинувана аліантами в цілі боротьби з більшовиками, пішла проти малої Західно-Української Республіки. Польща тоді знасилувала найпримітивніші засади міжнародної справедливості і по році кривавої боротьби, в якій молода українська держава, кількакратно перевищена числом і матеріялами, знищила ту державу. Це був розбій на гладкій дорозі.

Це було „потоптання всякої найпримітивнішої справедливості. По 23. роках поляки домагаються, щоб щезав повторено той розбій і то домагаються в ім'я... справедливості.

В редакційній статті з 17. червня н. р. ньюйорський „Новий Св'ят“ пише: „Здаємо собі справу з розміру жертв, які ми поносимо. Віримо однак, що ті жертви не йдуть на марне. Бо коли ту війну, котра морем вогня залядала нині цілий світ, демократії зводять в ім'я справедливості і вольності, то в ім'я той самої справедливості і вольності ми маємо право і обов'язок жадати від наших союзників пошановання найістотніших прав польського народу. Бо лише польський нарід має право децидувати про свою долю і про свої державні границі, відповідаючи їй його історичним шлях і потребам“.

Згадана стаття хвалиться, що поляки всіх політичних напрямків, однозгідно заявляють, що не зрезигнують з бующих польських державних границь й в ніякому разі не допустять, щоб втратити щонебудь з тих земель, які Польща мала перед вибухом війни з Німеччиною, а з яких багато було загарабано від інших народів шляхом розбою. Всі поляки, без різниці політичних поглядів, нині домагаються від воюючих демократій, щоб вони санкціонували той розбій. Домагаються цього поляки в ім'я справедливості! Так вони ту справедливість розуміють.

Відомий польський імперіаліст Ігнаці Матушевський, в тім самім числі „Нового Св'яту“ полемізує з одним професором Колюмбійського Університету, Дж. Т. Ренером, який обстоює думку, що німці повинні дістати по війні всі по німецьки говорять краї. І Матушевський доказує, що мова не є доказом, що даний нарід хоче належати до той держави, яка тою мовою володіє. Як приклад подає він по німецьки говорять швайцарців, яких проф. Ренер теж хотів би прилучити до Німеччини.

Виводи п. Матушевського зовсім слушні. Але водночас той сам п. Матушевський зраджує цілковиту сліпоту й знечуження обсерваторського нерву, коли переходить до польських

конем вигравати, не булавою порядком давати, а кадилом ладаном — це саме його місце. — усміхаючись, стиха промовив до товариша Яким Яворницький. — Звісно, — моргнув вусом Павло Пелеха. — Якби не Сірко тоді у Січ за його не гукнув до нас, товариства, то йому-б увесь свій вік гуси пасти. А тимчасом митрополитий хор, мов хор янголів з неба, виливає усю душу і вимагає слези по усьому соборові божественною кантою: „Світе тихий! Святія слави, безсмертного Отця Небесного!“

— О, світе тихий! — І Галя знов риде, припадаючи до холодного помосту... Так і рине, бідна, слізеньками, та не гіркими, а слізьми подяки милосерному Богови за те, що не зайшло на віки її яснє сонечко, не зник на віки її „світ незаходимий“... У душі її знов проник божественний „світ тихий“, і вона плаче, плаче, поки не ізійде слізьми, не розтане як віск, як свічка перед образом...

(Дальше буде)

(Довіщення на сторінці 3-тій)

Дві Долі

Повість

ДАНІЛА МОРДОВЦЯ

23) ДОВІЩЕННЯ

— А невжеж ти не знаєш, ки доносився дорогий її голос:

„Прийдіть поклонімся і припадемо ко Христу...“

І панночка палко, першого припадає до холодного камяного помосту: їй здається, що вона цілує святі ніжки Христа, а слюзи так і пливуть, так і ринуть із самого серця, із самої глибини душі... Так ясно, так живо спомінає вона усю ту чарівничу весняну ніч — найкращі, найдорожчі хвилини її молодого життя... Усю нічку він з нею — єдина душа, єдине серце: то він пригортає її до свого серденька, то вона притискає його до свого лона... А от і ранок... Побіліло край неба, почервоніло... Соловейко стих... Вона у послідне припала до його і — щезла...

А панночка троху опам'яталась, перехрестилась і зосталась на вколішках, шукаючи очима молоденького архимандрита.

А він вже був у одтарі. Звід-

Домашній Фронт

Заки буде виграна війна, майже кожний з нас буде на передовій лінії; так чи інакше. Дехто з нас буде на бойових позиціях, інші служитимуть на фронті продукційним, ще інші на однаково важному фронті — на фарамах. Буде праця для кожного і кожний буде працювати.

Це „кожний“ включає і мільйони чужинців, громадян чужинського роду, муринів й інших меншинних групи. Багато тисяч тих людей вже вступили до великих армій, які тримають у русі наші залізничні, горні і фабрики, сіють збіжжя та вирощують бавовну і рубують дерева, з яких будемо наші доми. Їх участь в демократії величезна і вони відгукнулись лояльно на заклик демократії в її тяжкій потребі.

Відколи Злучені Держави Америки почали повну кампанію за досягнення перемоги, зайшла потреба мобілізації людських сил, так само як переводиться мобілізація наших запасів — металів і матеріалів. Ця мобілізація людських сил означає, що кожна особа повинна дати свою пайку в наші військові зусилля. Комітет Розподілення Людської Сили підкреслює, що ні для кого не буде виключення, що працевлаштування, яке відмовляється прийняти на працю робітників заради упередження до раси, релігії, кольору або національного походження, є в дійсності саботажниками військових зусиль.

Президентський Комітет Справедливого Прийняття на Працю вже зробив багато, щоб покласти кінець нерозумному короткозорому упередженню проти меншинних груп у військових індустріях. Цей комітет постійно звертає увагу на той факт, що чужинці можуть бути прийняті на працю в кожній військовій індустрії. На військову працю, що провадиться секретно, чужинці також можуть бути прийняті, якщо їх фабрикикни дистанту на те дозволить департаменту війни і флоту. Ті департаменти задовольнили більше як 90% прохань в тій справі.

Протягом наступних двох літ Злучені Держави мають збільшити свою робітничу до 20,000,000 чоловік і жінок, а сільсько-господарську армію до 12,000,000, крім бойової армії. Мусимо побільшити втрає число в наших корабельно-будівельних закладах, мусимо збільшити в чотирі рази число робітників на фабриках літаків і в п'ять разів число робітників на фабриках амуніції.

Мусимо мобілізувати кожну особу, щоб досягнути тих завдань, призначених для виробу зброї, літаків і кораблів. Бюро індустріального збереження при Раді Військової Продукції починає кампанію за збіркою мільйона тон цинкових бляшок річно по домах у най-

Європейські Мурини

(Докінчення з сторони 2-го)

домагань. Від кількох місяців на сторінках згаданого „Нового Св'яту“ він в бундучних висказах домагається старих границь Польщі, разом з західно-українськими землями, мешканці яких в переважній більшості не лиш не володіють тою самою мовою, що

Польща, але котрі, подібно як швайцарці, довгими десятиліттями, а навіть віками боролися проти польських впливів. Подібно як швайцарці, котрих державу п. Матушевські називає „найкращим цвітом історії людства“, також українці, зокрема західні українці, створили по першій війні свою державу і боронили її до останніх сил. Знаємо добре, як ту державу і ті зусилля називали та називають поляки типу п. Матушевського. Всетаки незаперечним фактом залишається те, що та маленька держава, в яку входили не всі околиці Східної Галичини, була п'ять разів менша від тодішньої Польщі і була цілком повністю позбавлена військових матеріалів. Проте вона по героїстично боролась з тодішніми польськими збройними силами впродовж року і була тим часом не улягла, якщо не армія Галера, створена і вивінувана алігантами. Пани Матушевські можуть собі західно-українську армію і державу називати як хочуть, але заперечити тих фактів вони таки не можуть.

Західно-українські землі дали знаменитий доказ, що не бажано належати до польського державного організму. Польська держава, насильно включивши ті землі до себе, опісля дала ще сотки доказів, що не вміє пережити українського народу до себе. Своім жорстоким тиранським поступованням вона поглибила ще більше ту ворожнечу. Це вона загнала майже цілий український нарід на тих територіях в підземелля Польської влади, своїми пацифікаціями, своїми колонізаціями і польськими цензами довела до того, що підчас останньої війни українські маси поривалися до розпучливих вчинків, які не виходили добре для поляків.

Польські політичні діячі типу п. Матушевського обіцяють тієї політики Польщі. В цинічний спосіб вони називають ту політику „ліберальною“, „вирозумілою“, „свободолюбною“, „демократичною“. В імі міжнародної справедливості вони домагаються від світових демократій, щоб ті дали їм через нагоду ту політику супроти українців і інших народностей в межах польських границь, приміювати.

Поляки можуть далі працювати по лінії свого давнього імперіалізму. Та хай вони не надживають слова „справедливості“. Бо те слово в Америці і в справжніх демократіях має глибокий зміст. Те слово є запереченням нових грабів в Європі, запереченням нових ворожнеч між народами і нової різанини. Світові демократії повинні справді виставити польському народові. Той нарід дійсно терпів і терпить і йому та справедливість належить. По війні він дістане повні права жити так, як йому до вподоби. Але ті права він не дістане на тих давніх територіях, які до Польщі ніколи не хотіли належати, а дісталися під польську владу тільки шляхом підбою і насильства.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА.

Чесність, кому честь!

Українсько греко-кат. парохія з Нью Кенсінгтон, Па. мала в українській шкільній школі іспити та роздачу свідоцтв. Брала участь учні від першої класи до четвертої. Було чудово послухати, як вони добре й виразно говорили по українськи, коли деканували і співали. Мило було слухати, бо часом і тато цієї дитини ліпше не говорить. І як будуть родичі українського походження посилати свої діти до Рідної Школи, як це ми повинні робити, — то ті діти будуть добрими американцями, як теж знають теж і українську мову та держатимуться своєї віри. Такі діти пошанують і працю старих українських іммігрантів. Те, що я бачив, переконали мене про це. Тому визнаю усіх українців із цілої Америки і Канади, щоб посилати своїх дітей до своєї української шкільної школи, якщо лише де така школа є. Тоді і книжка українська буде далі читатися і збережеться і нація і церква і наш рідний нарід. Я завжди віддаю шану цим добрим родичам, що стараються передати дітям своє рідне. Тому щиро дякую парохам цієї парохії, де є заснова українська школа. Знаю, що це є тягар для громади, а праця для парохів. Але це виплачується десятикратно. Я був і бачив, як наші діточки говорять чисто по українськи, що і в старім краю ліпше їх не навчили, а не то в Америці. Очевидно, що говорили і англійською мовою, що аж люблю було слухати. Та це вже їм легше приходить.

Щира подяка теж і Сестрам за їх щирі і добру працю. Хай Бог їх надгородить і додасть їм сили до дальшої, щирої праці.

Іван П. Федан,

Арнолд, Па.

БАЛТИМОР, МД.

Українці в пошану американському прапорю.

З нагоди „Дня Американського Прапора“, 14. червня б. р., у нас в Балтимор усі національності мали нагоду сказати коротко через радіо те, що вважають за відповідне для вшанування Американського Прапора.

Ось так мали ми нагоду почути промову представників різних націй. Від імені українців промовила пані Анна Чорний. Говорила ось так: Браття і сестри українці! Десь ця Америка обходить Свято Американського Прапора. І ми, як добрі і лояльні американські громадяни українського походження, що знайшли під американським прапором захист, волю і свободу, що дають нам змогу розвивати свої культурні цінності, безмірно за це вдячні. І десь прирікаємо і складаємо обіт бути на завжди вірними і лояльними супроти американського прапора та його захищати і обороняти перед ворогами, а в потребі і жити своє за нього віддати, бо американський прапор є нашим прапором.

У теперішній важний час ми всі українці повинні якнайбільше присвячувати часу громадським справам, щоб своєю діяльністю допомогти Америці та її союзникам шкоро перемогти ворогів і довести до справедливої і тривалого миру, якого бажають всі громадяни цього краю, як теж увесь світ.

А коли встановиться після Атлантичного Чартеру мир і справедливість у світі для всіх народів, ми свято віримо, що і український нарід діждеться своєї Самостійної Держави на своїх рідних землях.

Моїмось до Всевишнього, щоб допоміг Америці нашої прибраній батьківщині, перемогти з її правдиво-демократичним устроєм неправду і тиранию, щоб американський прапор як символ Воли і Справедливості замавав ще вище!

Слава і честь американському прапорю!

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Справа реєстру бондів.

Українсько-американські громадяни мусять якнайбільше купувати військових бондів і мусять мати точний список того, що вже закупили. Той список треба мати вже хочби тому, щоб опорокити зловісні заклиди певних людей і газет, які твердять, начеб українсько-американська суспільність відносилася нелояльно до зусиль Америки в цій війні. Не для пустої хвальби треба мати цей список, але для ствердження дійсного стану речей.

Тому всі наші організації повинні подбати про те, щоб зробити такий список серед своїх членів. Комітет Відділів У. Н. Союзу обговорював ту справу на своїх зборах дня 5. червня н. р. і прийшов до рішення, що уряд відділів в Нью Йорку повинні вислати до своїх членів карточки-квешіонари з запитом, скільки бондів хто вже закупив, а скільки задумує закупити? В ті цілі рішення видрукувати відповідні подвійні почтові карточки, на яких вистарчить вислати лише число бонду і його ціну, та відіслати назад до секретаря відділу. Деякі відділи вже розіслали ті карточки і всі ті, що одержали їх, повинні якнайшкороше їх вислати та відіслати до секретаря.

Наші члени не повинні ніяк соромитись того, що вони закупили бонди. Дехто думає, що це пуста хвальба, коли хто говорить, що купив бонд на більшу суму і він не повинен тим величатись. Зазначуємо, що цього треба не для самохвальби, тільки для ствердження дійсного стану. Коли наша суспільність не подбає, щоб дістати за свої зусилля для війни належний кредит, хтось інший той кредит принесе собі на свій кредит. Ми вже ніби подібуємо в польських газетах, як вони вихваляються скільки то поляків вмирає за Америку, хоч багато називає тих ніби „поляків“ є чисто українські. Другий забере кредит за нашу роботу, коли ми самі не хочемо кредиту.

Союзний Комітет Нью Йор-

ПІД ОДНОЮ КОМАНДОЮ.

В боротьбі коло островів Мідвей на Північному Тихому океані раз в одних руках команда над силами армії, флоту і моряків. Командантом був капітан Сиріл Т. Сайманд з Ля Меса, Каліфорнія, найвищий рангою старшина Флотної Повітряної Станції.

ІКЕС ГОВОРІТЬ ДО СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ. ПІТСБУРГ (Па.). — Головним бесідником на великій демонстрації американських слов'ян, що відбувся в Кенніуд Парку, був секретар внутрішніх справ Ікес; він закликав привних слов'ян, котрі зібратися на парад у числі 35,000, що мир після цієї війни лічить „століття простого чоловіка“.

Подібні слов'янські демонстрації відбулися по інших великих містах: Нью Йорк, Дітроїт, Канзас Сіті, Шікаго, Ст. Пол, Милвокі, Болтимор, Джансаві.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ БУДЕ ПОДОРОЖУВАТИ „ІНКОГНІТО“.

ВАШІНГТОН. — Відбувши низку урядових функцій, ка для цього Зв'язку відбуваються повним ходом. Увесь тиждень з цього свята приїжді з американськими військовими на американські військові центри.

Е. Л.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

ДО ТИХ, ЩО КУПУВАЛИ „СВОБОДУ“ НА „СТЕНДАХ“ У МІСТІ НЮ ЙОРКУ:

Отсим подаємо до відома читачам „Свободи“, що військові обмеження не тільки утруднили доставу часописів на „стендах“, але також спричинили більш кошти тих достав, які зросли у нашому випадку до того, що треба нам доплачувати тижнево яких 30 доларів за доставу „Свободи“ на ньюйорські „стенди“. Супроти цього ми змушені від 1. липня б. р. перестати довозити „Свободу“ на „стенди“. Та віримо, що ті читачі, що досі купували „Свободу“ на „стендах“, стануть тепер звичайними передплатниками і таким способом пошта доставлятиме їм часопис правильно кожного дня до хати. Тому просимо тих, що купували „Свободу“ на „стендах“, виповнити нижче замовлення та надіслати його до адміністрації враз з надешитістю за газету:

Передплата вноситься:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:	В МІСТІ JERSEY CITY І ПОЗА ГРАНИЦЯМИ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
На рік \$6.00	На рік \$9.00
На пів року 3.25	На пів року 4.75
На 3 місяці 1.75	На 3 місяці 2.50

ЗАМОВЛЕННЯ НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА „СВОБОДИ“.

Отсим прошу вислати мені часопис „Свободу“ на протяз часу _____

На це залучаю належність в сумі \$ _____

Ім'я і назвисько: _____

Адреса: _____ (тут подайте вулицю, число дому або поштову баксу)

Назва міста і стеїту: _____

Спільними Силами для Спільного Добра в Словтебургу!

Каже йшла пословиця, що нітка до нітки, а буде білому сорочка. Чому воно так? — Бо громада, то великий чоловік! Громада, це велика зброя сила. Хай буде одиниця не знати як сильна і як багата, то всім їй одній не прийде без великого труду, тягару, виснаження чогось більшого довершити, а хоча навіть трапляється часом щось такого, то на всякий випадок це належить до витків, а витків нема багато. Інакше мався б громадою. Легше приходить загалом по малій пайці зложити свою жертву на призначену ціль, бо тягар, розложений на всіх, не давить так всіх, як давить одного.

Ось маємо наглядний доказ, що потрібні громада-народ збудувати собі, а притім ніхто не знає збудовання, великої стратегії для себе. Щож воно такого

Це захист для Старців у Словтебургу, Н. Й.

Не треба, здається, ні одному українцеві в Америці пояснювати, що це такого означає Діюча Академія у Факс-Чейз, Вина Школи і Семінар у Стомфорда. Кожний знає, що там є центри нашого релігійного, народного, культурного життя. Такої слави дивався і Словтебург. Серце кожного щиро українця, громадянина вірної Америки, тягне в ті сторони, бо там у великій будівлі він вложив свою цеглоку для всіх і для себе. А цього доконала також мільяни громада — що знесь громадяни Сестер Службиці. Пр. Д. Марії. І сьогодні можуть бути горді і Сестри і всі жертвоподатні, прихильники, добродії, вся велика українська громада. Сьогодні можна сміло виписати там на пропам'ятний табличці, що це фундація спільної жертви, спільних сил.

Зближається той час — та хвиля, а не є день 4. липня 1942, коли то Церков подягує торжественно цей новий збудовок, та в цей спосіб передасть в послання загалу під зарядом Сестер Службиці. Пр. Д. Марії. — Хайже не брагне нікого з нас, кому можливо, на цьому святі. Вправді воно хуртовина поперечеркала пляни не одному, та пам'ятаймо, що і серед таких обставин не влізло нам забувати за загальні цілі, а з двоєною силою, енергією та завзяттям йти вперед, бо як каже поет: „лиш боритись значить жити — життя не мріє — не карни!“

Та вже коли не можливо нам особисто бути в Словтебургу, так просимо слати свої приїти, желання, щоб в цей спосіб долучитися до цього небуденного торжества в історії української еміграції в Америці.

Всі желання й приїти будуть поміщені в пропам'ятний книзі, яку видастись в цей нагоді.

А головню Ти, Українська Молоде, прибудь на це свято! Поглянь, що бачиш твої придбали, щоб тут за океаном також слава про нас не пропала: хто ми і чий ми діти.

За дальшими оголошеннями просимо гадити у пресі.

126.30.4 ВІПОРЯДЧИК.

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають спосіб мирної співпраці народів і держав, одного з книжок справ на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“ проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО в англійському перекладі:

A HISTORY OF UKRAINE By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРІН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення виріжте нижчий купон і зашліть за замовленням.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені примірник Історії України проф. Михайла Грушевського в англійському перекладі.

Ім'я _____

Адреса _____

Місто _____

Стеїт _____

З НАЙВИЩОГО СУДУ ДО АРМІЇ. Суддя Френк Морфі, зліва, залишив тимчасово Найвищий Суд у Вашингтоні, його є членом, і зголосився до армії в Форте Бенніг, Джорджія, для відбуття шістьтижневих військових вправ. Морфі має ранг підполковника. З правого боку бачимо генерала Л. С. Алена, команданта піхоти.

Жіноча Сторінка

Щоб Старчило На Довго

Ми так дуже звикли мати тут всього в бід та по приготуванню їжі, що й не дуже хочеться нам вірити, щоб поза цукром та газоліною нам на правду могло чогось не доставати. Навіть коли не заходило до склепів, то переглянувши самі лиш вистави нашої бізнесової ділянки, ми подивимося на саму кількість та різноманітність товарів, як у найкращих, мирних часів. І металі, і виробі з гуми, і зовні, — холодильні, „товстемаси“, відкурювачі. Що більше: багато з цих товарів ще й сьогодні склепи виставляють на випродаж по знижених цінах; щоб ними заохотили людей до купівлі. З другої сторони нам безупинно торочать, що цілий ряд предметів зникне з ринку, або що вже їх нема, та що коли маємо такі речі у себе дома — треба нам берегти їх та шанувати, щоб старчили на Бог зна як довгий час.

Не дурім себе надією — але ця остання острогова така правдива. Може вже й за місяць чи два ми за жадну ціну не набудемо багато з цих предметів, які ще сьогодні розсілися пишно по склепових виставах. А ця позирна обильність товару на ринку, яку сьогодні ми маємо під нігтями — це так начеб сніжна верства у скрині: як випорожнимо її — лишиться гола дошка. Хоч склепи та склади мають ще деяку кількість товарів, і з різних торгових причин для їх розпродажу треба їм вживати нормальних метод реклами та калькуляції цін — то по вичерпанню вже не буде чим цих запасів заступити, або найдуться вони у дуже обмеженій кількості.

З предметів хатнього вжитку найбільше обмеження дітнуть виробництва холодильень, кухонь, машин до прання — врешті дрібніших предметів, що працюють при допомозі електрики. Їх усіх виробляється з матеріалів, які необхідні для будови тенків, літаків та інших оборонних середників, а не маємо їх у краю аж у такій кількості, щоб був „вовк ситий і коза ціла“ — щоб стало на вигоди у нашій кухні та на оборону нашої свободи. А напевно нема у нас сумніву, котре з цього важніше!

Американське жіноцтво повинно бути вдячним своїй пресі за це, як пильно і вичерпуючо інформує його про справи консервування усіх предметів хатнього вжитку, що їх буде нам не доставати. „Лейдіс Гом Джорнал“ присвячує цим темам місце у кожному числі, що появилася по вступленню Америки до війни.

При помочи вичерпуючих описів, змисок, ілюстрацій, вчить там читачок, як зашукати у хаті речі, яких одиницім призначенням до війни було це, щоб вони зуживалися, бо все їх може було заступити новими. Як направити самій та привертнути для вжитку багато дрібних предметів, які звичайно у такому стані ішли на сміття — як заставити служити у двох довше ці речі, що їх виробництво має цілком устатки на час війни.

Тому, що нема тут місця то-го всього переповідати — зазнаємося хочай лиш з цим, як належить дбати про наш кошовий предмет у нашому хатньому господарстві: кухню, холодильник та машину до прання. Кухня пишиться дуже тоді, коли дозволяємо стравам „збідіти“ з горщиків та вживаємо часто дуже сильного вогню. Не часті поливали треба змивати вогню шматинкою, але аж тоді, коли цілком охолоділа, бо шкідливо емація почне тріскати і лущитися. Це саме станеться, коли не зтремо негайно слідів цитринового соку, помідорового або молока. Миймо пальники в воді зі содою, а для інших частей вживаймо милого порошку до чистення. Крім цього треба нам перечитати точну інструкцію, які звичайно додані до кухні і містять різні показки та завваги. Для консервування холодильні найважливішим є, щоб ми часто її „відморозували“, себто відлучували електрику кожного разу, як лід намерз більше, чим на грубість одної четвер-

тої інча. Коли хочемо приписати їй роботу — вилучити мотор і наповнити шухляди з леду гарячою водою. Але тоді, як вони зроблені зі скла! Після цього треба цілу середню холодильні вимити водою зі содою (1 ложка соди до печення на кварту води), а шухляди наповнити чистою водою. Вважаймо, щоб не розливати квасів на емацію та не накласти надто багато річечей. Час від часу не забувайте випустити пару краплин оливи у середню мотору. — Щоб машина до прання держалася довго у доброму стані треба, щоб ми лишали її чистою та сухою кожного разу, як кінчимо прання. Коли держимо її у не надто чистому беззменті — добре прикрити її якоюсь плахтою, бо порох та саджа швидко знищать поливу та дистантують до мотору.

Гумові шнурки та часті предметів бережимо як ока в голові, направляючи кожне найменше ушкодження. Це саме відноситься до горщиків з алюмінію та сталі, бо їх не буде на ринку поки війна. Коли розігріті — не холодим їх надто нагло, після смаження не вливаймо до них негайно води. Чистити найкраще милом та водою, бо головню для алюмінію усі порошки дуже шкідливі.

Клявдія Олесницька.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY JOIN THE PAY-ROLL SAVINGS PLAN

THESE WOMEN! by Gregory d'Alencourt

"Why, David—are you trying to say you want me to be co-owner on your War Savings Bonds from now on?"

ОХ! ТІ ЖІНКИ! „Алеж, Дейвід! Чи ти хочеш сказати мені, що ти готов мені зробити співласником своїх воєнних шадничих бондів?"

Дитячі Іграшки

Це, що дорослі люди знають тільки дитячою забавкою, пустуванням, є для самих дітей дуже серйозною й дуже важною справою. Коли здорові діти бавляться, бігають, скачуть, сміються, кричать, вони витрачають не менш енергії, як дорослі люди при роботі. Значить, що їхня забавка варта тієї енергії. Буває, що діти заняті своєю грою до того ступня, що й їсти не кваляються. Коли при забаві почнеється суперечка, справа зараз виглядає серйозною. Дорослі свою правду діти пригадують собі факти, покликають свідків, відкликають свідків, відкликаються до справедливості і „спортивства“ противника не інакше як старі люди в політичній дискусії або в суді.

Підчас забави діти не все галасують. Коли хлопець майструє собі човник з дерева, або будувє хатку, або ліпить паперового змія, або струже вітричок, або копає доріжки в піску, або коли дівчинка шие однію для своєї ляльки, або вирізує картинку з газети, вони працюють усім своїм умом і концентрують всю свою увагу. Треба справді дитячої фантазії, щоб в якійсь небузд дерев'яній штучці бачити човник, коня або хату. Але чим довше хлопчина бавиться своєю фантастичною човником робить подібний до справжнього човна. Він вже не тягне куска дерева на шнурочку по підлозі, уявляючи собі, що це корабель, але шукає води, підбирає такої дощечки, щоб не потопила, вирізує її у відповідну форму, чіпляє щось наче комин, вітрило і керму, і так далі.

Відомі браття Райти, творці першого аероплану, говорили, що їх винахід розвивався безпосередньо з тих паперових зміїв, яких вони змалку пускали. Звичайно, це винятковий випадок, але правильноно за забавою кожної дитини робить для себе спробу, відкриття і винаходи, вчиться практичній механіці і фізиці і розвиває свій ум. Дівчатка, що бавляться домашнім господарством, нібито варять, приймають гостей, годують дітей, також так серйозно роздумують над тими справами, як їхні мами.

Гуртові гри розвивають в дітей фізичну силу, сміливість, бачність, чуйність, товариську дисципліну і солідарність, прикмети, які в пізньому віці вийдуть на користь кожній людині й громадянству.

Тому і громадянство повинно подбати про це, щоб кожна дитина мала спроможу до схожуватися і бавлячись розвиватися фізично і умово. То не значить, що суспільство має постачувати дітям іграшок. Для забави дітям іграшки мало потрібні і навики, чим більш дитина має готових, штучних іграшок,

Г. Б. СТОВ

Коли Гаріет Бічер Стов писала повість „Хатина Дядька Томи“, вона не думала, що колись її книжку перекладуть на тринадцять мов, та що вона займе визначне місце в світовій літературі. Довгий час ця книжка мала великий попит на книжковому ринку і ще й тепер читають її з цікавістю і плачуть над долею бідної Елізи і Дядька Томи.

„Хатина Дядька Томи“ (Онкел Томс Кебін) вийшла в світ перший раз в книжковій формі в 1851. році. Від того часу розпродано її більш трьох мільйонів примірників. Хіба тільки ще „Робінсон Крузо“ та біблія мають таку популярність як „Хатина Дядька Томи“.

Письменники і історики, які цікавляться невідомим, і цивільною війною, є тої гадки, що Гаріет Стов своєю книжкою дуже причинилася до скасування невідомості в Америці.

Оцінюючи повість з боку літературного мистецтва, „Хатина Дядька Томи“ не є архитвором. Однак в ній міститься стільки гуманності і стільки любові до понижених і поневолених, що читачі й досі читають її з захопленням і уважають одною з найкращих повістей в світовій літературі.

Гаріет Бічер Стов написала багато інших книжок, але мало хто ними тепер интересується. Вона дала початок типічній американській повісті. Передше американські письменники брали чужі теми і чужі типи для своїх оповідань. Вона перша взяла собі за тему американське життя з його властивим оточенням.

Гаріет Бічер Стов жила якийсь час в Синсинеті, куди втікала багато бігців-невіль-

тим менш буде сама їх видумувати. Але громадянство має обов'язок подбати, щоб було досить публичних городів і піля для свободної забави дітям, та щоб всі могли користуватися з них і з свого дитячого віку: щоб діти, як це ще буває, вже змалку не потребували йти до роботи, поки ще в їх не виросли і сила і ум, які за непосильною роботою розвинути не можуть.

ників, і там вона особливо познайомилася з невідомостями. Тоді й написала вона свою повість „Хатина Дядька Томи“.

В той час в американських політичних і провідних колах велась гаряча дискусія щодо скасування невідомості і Гаріет Стов своєю повістю багато причинилася до переваги опії за скасування невідомості.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ добре вироблений **ВИНДО-КЛИНЕРСЬКИЙ БІЗНЕС** у Nashville, Tenn. Власник мусить йти на спочинок. Пишіть до: **CITY WINDOW CLEANING CO.** 304½ Union St., Nashville, Tenn.

ПОШУКУЮ до помічника старшого **ЧОЛОВІКА**, який помігав би мені на фермі. Платня згідно з умовою. Голоситися до: 131-2-4-7

O. BUDNIK, MARTINSVILLE, N. J.

ХТО БАЖАВ БИ відпочити на свіжій природі, на фермі, в чудовій околиці; ріка пліве через ферму; садок, знаменита пожива, для тварин: **TARAS GROCERY**, 100 Ave. D., New York City.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК **ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ МЕБЛІВ** **„GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc.“** 2469 WEBSTER AVENUE Near 188th St. **BRONX, N. Y.**

Має на складі **РІЗНІ МЕБЛІ** доброї якості, по дешевій ціні. **Telephone: Fordham 5-4666.**

ДАРОМ вишлемо кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чаю з найліпшого гірського діля, на недомагання жовтушки, печічки і м'ясо. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне средство припорожують тим, що терплять на впертий кашель, біль горла і задку. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ**. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на бачці. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНИ КОРИННЯ**, на несправність, брак апетиту, корі. Добре також на запах до горілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки нараз вище агаданого діля за \$2.00, відстану одну пачку даром. Маємо всі лінійні діля, листя, цвіт, кору, ягоди, корінь, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і деталю. Для шторників і продавців відповідний опуст. Замовлення посилайте на адресу: **UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.**

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашій званий ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: Bayonne 3-0540

Phone: Bayonne 3-0540

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. ● Анализи крові для подругого свідоцтва. ● Геморойди й желязні лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14.

GRamercy 7-7697

Офісові години: 10-8; неділя 11-2.

Жінка-доктор до обслуговування: Х-Флюороскоп-Екзамінація. \$2.00

ЦІЛІЙ ПОХОРОН з ценою прегарного металевого трунока, двома ятками, краваном, балсамуванням, вишуканим похоронним Домом і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з вишуканим однієм і наслідком для церковну відправу й шматир. **S. KANAI KAIN** 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

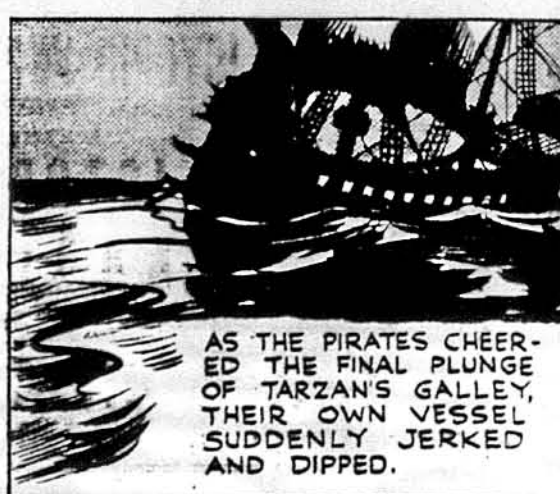
Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

Branch Office (Plain): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8585

ТАРЗАН, ч. 566. Нурка в воду.

AS THE PIRATES CHEERED THE FINAL PLUNGE OF TARZAN'S GALLEY, THEIR OWN VESSEL SUDDENLY JERKED AND DIPPED.

THEY WERE THROWN TO THE DECK IN BEWILDERED CONFUSION.

AND THE GALLEY NOSED DOWN, AS IF SOME GIANT SPECTRAL HAND HAD REACHED UP OUT OF THE SEA TO DRAG IT BELOW!

В хвилині, як пірати тішилися і сміялися, що ось галера Тарзана потапає, нагло їх власний корабель від чогось ділий затрясся.

Від того потрясіння пірати попадали на підлогу. Вони не знали причини і їх усіх нашош великий переляк.

Це потрясіння настало від ливни, яка звязувала потапаючи галеру з кораблем піратів. Ця ливна тягнула тепер корабель під спід.

Немов якийсь невидимий велитень тягнув корабля під воду, хоч корабель з усіх сил опирався цій загадочній силі.